

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelu Jyväskylän kaupunkiseudulla

SUMP-tapaaminen MAL-kaupunkiseuduille ti 15.4.2025

Hannu Onkila
Jyväskylän kaupunki

Mitä SUMP teemoihin liittyviä suunnitelmia/strategioita seudulla on tehty ja milloin?

- Jyväskylän MAL-seutu on 4-vuotias (alkaen 2021). Aiemmin seutuyhteistyötä tehtiin tiiviimmin kolmen kunnan kesken (Jyväskylä, Laukaa ja Muurame) ja löyhemmin lähes koko nykyisen MAL-seudun kattavalla alueella.
- Seudulla on tehty varsin kattavasti kestävän kaupunkiliikenteen teemoja käsitteleviä strategioita ja suunnitelmia.
 - Osa strategioista/suunnitelmista on tehty yhden tai useamman kunnan alueelle, osa seudullisesti kattavammin. Suunnitelmien maantieteellinen kattavuus, määrä ja sisältö on määrittynyt vahvasti tarvelähtöisesti.
 - Kunta- tai seutuprosessien ohella strategioita/suunnitelmia on tehty osana maakunnan suunnittelua.
 - Osa selvityksistä on tehty joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tai valtakunnallisista lähtökohdista.

Selvitettyjä ja uudelleen selvitettäviä teemoja mm:

- Joukkoliikenne (linja-auto)
- Seudullinen henkilöraide liikenne
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
- Seudullinen (liikenne-) tiedontuotanto
- Liikenteen suuntautuminen, solmukohtat, liityntäpysäköinti, matkustajainformaatio ja solmujen liikennepalvelut.
- Yhdyskuntarakenne
- Verkolliset tarpeet
- Vaihtoehtojen käyttövoimien jakelu
- ...

Mitkä ovat seudun isoimmat onnistumiset kestävän liikkumisen edistämisessä (onnistuneet aiheet tai prosessit, toimivat mallit)?

- Jyväskylän seudulla on **vahva tahto** muuttaa liikennejärjestelmä ja liikkumiskulttuuri aiempaa kestävämmäksi.
- Niukoilla resursseilla on **saatu paljon aikaan** erityisesti suunnitelma- ja ohjelmatasolla, yhteistyössä ja toteutuksissa (infra, palvelut jne.)
- **Seutu on kiinnittynyt liikennepolitiikan ja ylempien lj-tasojen tavoitteisiin. Seututason lj-suunnittelua on kevennetty ja integroitu alueelliseen lj-suunnitteluun ja MAL-suunnitteluun. Huolehdimme ensisijaisesti konkreettisten edistämistehtävien toimeenpanosta**, toki strategisesta suunnittelustakin.
- HLT:n tuloksista, päästödatasta yms. lähteistä hallintojen onnistumisia arvioiden **Jyväskylän seutu on pärjännyt liikennesektorin kestävyys edistämisessä hyvin suhteessa muihin suomalaisiin kaupunkiseutuihin. Olemme pääosin tyytyväisiä** kehitykseen, johon seudun kunnilla on rajalliset vaikutusmahdollisuudet. **Toisaalta näemme paljon petrattavaa** ja haluamme jatkaa tärkeää työtä.

Mainittavimpia onnistumisia:

Jyväskylän seudun LINKKI - joukkoliikennepalvelu

- Viimeisen 10-vuoden aikana tehdyt uudistukset ovat olleet liikenteen kuluttajille myönteisesti näkyviä ja laajalti kiitettyjä.

Hallittu ja ohjattu yhdyskunta- ja aluerakenne

- Keskeinen kaupunkiliikenteen kestävyys edellytys.
- Seudun kuntien, maakuntaliiton ja viranomaisten pitkäjänteisen yhteistyön onnistunut tulos.

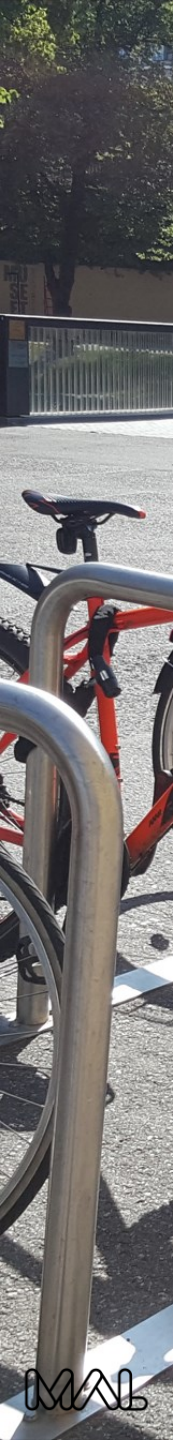
Jalankulun ja pyöräliikenteen suunnittelu sekä investoinnit

- Useissa seudun kunnissa aiempaa parempi kehittämisnäkökulma. Jyväskylässä pp-väylien rakentamisen volyymi kasvanut.

Mitkä ovat seudun hankalimmat asiat kestävän liikkumisen edistämisessä?

- **Rahoituksen ja valmisteluresurssien niukkuus**
 - Julkista rahaa tulisi suunnata aiempaa enemmän ajoneuvojen käyttövoimauudistukseen, joukkoliikenteeseen, pyöräliikenteeseen, jalankulkuun ja matkaketjujen sujuvuuden tukemiseen.
 - Kuntien valmisteluresursseja tulisi tavalla tai toisella pystyä velvoitteen myötä vahvistamaan. Esimerkiksi Jyväskylän seutusuunnittelussa (ja SUMPssa) tarvittaisiin mielellään merkittäviä satsauksia osallistumiseen ja liikkumisen ohjauksen tehtäväkenttään -> resurssihaaste.
- Kestävän liikkumisen **poliittinen suosio ja hyväksyttävyys** vaihtelee ajassa. ← Kuuluu demokratiaan ja on laajemmasta yhteiskunnallisen vakauden ja kestävyuden näkökulmasta hyvä asia. Silti mm. **rahoituksen turbulenssia tulisi saada vähennettyä**, jotta asioita saadaan edistettyä pitkäjänteisesti.
- Totutun ”kestävän liikkumisen toimenpidekatalogin” useimmat toimet eivät sovi pieniin kuntiin. Toisaalta joillakin asioilla saattaa olla juuri pienissä kunnissa poikkeuksellisen suuri vaikuttavuus. Seudun kuntien lähtökohdat ja tarpeet tulisi huomioida aiempaa selvemmin/paremmin, jotta tehtävä näyttäisi oikeasuhtaisena ja järkevänä. Tässä priorisoinnissa ja poislukemisessa usein arkaillaan turhaan.

Mitä uutta SUMP ja TEN-T velvoite voivat seudulle tuoda (liikennejärjestelmäsuunnittelu ja MAL-sopimus)?

- Määräaikoihin sidotut velvoitteet takaavat tärkeiden asioiden pysymisen toiminnan keskiössä. TEN-T velvoitteissa on vahvat kestävyys,- turvallisuus- ja toimivuuspäämäärät, kuten VLJSsa, joten melko vähän uutta, mutta vahvaa selkänojaa tärkeälle vanhalle.
- SUMPn odotetaan Jyväskylän seudulla:
 - Yhdenmukaistavan ja kirkastavan liikenteen tehtäväkentän kokonaiskuvaa seudun MAL-suunnittelussa.
 - Lisäävän kestävyysperusteiden ymmärrystä ja siten vahvistavan sitoutumista.
 - Lisäävän ja laajentavan seudun liikennejärjestelmäsuunnittelun osallistumista (resurssihaaste!).
 - Suuntaavan MAL-sopimusten fokusta kohti sopimisen alkuperäistä tarkoitusta (yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kestävyys)
- Seudulla on myös odotuksia TEN-T -velvoitteisiin liittyvästä valmistelun tuesta ja rahoituksesta.

Kiitos,
ja
kivaa kevättä!

